

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ

Bilecik, 5-8 Haziran 2024

PROGRAM

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

5 HAZİRAN 2024, ÇARŞAMBA (I. GÜN)

08.30- 09.30 KAYIT

09.30-10.00 AÇILIŞ OTURUMU (Ortak Oturum, I. Salon)

Protokol Konuşmaları

10.15-11.00 KONFERANS (Ortak Oturum, I. Salon)

Ortaçağ İslam Tıbbının İki Önemli Paradigması: Küçük Dolaşımın Keşfi ve Alt Çene Anatomisi

Prof. Dr. İter UZEL

11.00-11.20 ARA

11.20-12.30 PANEL (Ortak Oturum, I. Salon)

Klinik Tıp Tarih Yazımı: Deneyimler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör: Dr. Şeref ETKER

**Panelistler: Doç. Dr. Fatma ÖZLEN, Doç. Dr. Fatih ARTVİNLİ,
Prof. Dr. Sarper YILMAZ**

12.30-13.40 ÖĞLE YEMEĞİ

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

13.40-15.20 **1. OTURUM** **(I. Salon)**

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Gülten Dinç- Prof. Dr. Rıza Dunder

13.40-14.00 Bursa'da Sağlık Müzesi Mücadelesi. **Deniz Dalkılınc, Ender Şen, Nurgül Işık**

14.00-14.20 Bursa Nilüfer Belediyesi Dr. Ceyhun İrgil Sağlık Müzesi. **Deniz Dalkılınc, Nejla Aslan, Nurgül Işık, Evrim Gülay Güleç, Fatma Sevik Akın, Murat Akın, Ender Şen, Reyhan Öztaş**

14.20-14.40 Halûk Perk'in Sağlık Tarihi Konulu Yayın ve Müze Çalışmaları ile Karşılaşılan Zorluklar. **Halûk Perk**

14.40-15.00 Bir Koleksiyonun Oluşturulma Öyküsü: Fikret Karaca Tıp Tarihi Koleksiyonu. **M. Murat Civaner**

15.00-15.20 Edirne Sağlık Müzesi Hakkında Tıp Öğrencilerinin Görüşlerinin Kalitatif Değerlendirmesi. **F. Gülsüm Önal**

13.40-15.20 **2. OTURUM** **(II. Salon)**

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Bedizel Aydın- Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Yıldız

13.40-14.00 19. Yüzyılda Türkistan'da Hastalıklar ve Tedavi Yöntemleri. **Seda Yılmaz Vurgun**

14.00-14.20 Çağatay Türkçesiyle Yazılmış Tıp Metinlerine Dair Bazı Değerlendirmeler. **Elif Gizem Karaoğlu Kireni**

14.20-14.40 Bel Soğukluğunu Frengiden Ayırmak: *Risâle-i Dürürü'l-Muhât*. **Ahmet Göksu, Fatma Afyoncu**

14.40-15.00 İslam Dünyasındaki Hastanelerin Evrimi: Hayır Kuruluşlarından Tıbbi Mükemmeliyet Merkezlerine. **Başak Özoral**

15.00-15.20 Lokman Hekim İsminin Türk Kültürüne Yansımaları. **Gülbin Özçelikay**

15.20-15.40 **ARA**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

15.40-16.40

3. OTURUM

(I. Salon)

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Abdülkerim Alpınar- Doç. Dr. Sibel Öner Yalçın

15.40-16.00 Milli Türk Tıp Kongrelerinde Salgın Hastalıklar. **Ayten Arıkan**

16.00-16.20 Askerî Hıfzıssıhha: Savaş Alanından Eğitimciliğe Dr. Abdülkadir Noyan'ın Askerî Koruyucu Hekimlik Çalışması. **Fatma Özlen, Berna Arda**

16.20-16.40 Cumhuriyet Arşivi Belgelerinde Hekimlik Mesleğinde Mecburi Hizmet. **Fuat İnce**

15.40-16.40

4. OTURUM

(II. Salon)

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Ahmet Aciduman- Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kavak

15.40-16.00 Geçmişten Günümüze Temriye Hastalığı Terminolojisi, Sağaltma Yöntemleri ve Ritüeller. **Şaziye Dinçer Bahadır**

16.00-16.20 İnebolu Frengi Hastanesi Tabibi Dr. Milaslı İsmail Hakkı'nın "*Frengi İletti Hakkında Herkese Elzem Olan Malumat* (1899)" Adlı Risalesinin Dönemin Batı Eserleriyle Karşılaştırılması. **Arif Hüdai Köken, Ayşenur Daldaban Berberoğlu, Ebubekir Eraslan**

16.20-16.40 Osmanlı Devleti'nde İlk Fizyoloji Eserleri: *Tercüme-i Fisiologica ve Usûlü't-tabia*. **Bedizel Aydın, Elif Gültekin**

17.00 **ŞEHİR GEZİSİ**

20.00 **AKŞAM YEMEĞİ**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

6 HAZİRAN 2024, PERŞEMBE (II. GÜN)

09.00-10.40 **5. OTURUM** **(I. Salon)**

Oturum Başkanları: Doç. Dr. Cemal Hüseyin Güvercin- Dr. Öğr. Üyesi Narin Sadıkoğlu

09.00-09.20 Türk Tıbbında Öncü Akademisyen Kadın Hekimler: Emeritus Prof. Dr. Sevim Dinçer Cengiz. **Mukadder Gün**

09.20-09.40 Türkiye’de Doktorluk Mesleğinin Feminizasyonu – Tarihsel Bir Arka Plan. **Gülnaz Yürür**

09.40-10.00 Anadolu’da Bulunan Antropomorfik Figürinler Işığında Bir Toplumsal Cinsiyet Arkeolojisi. **Bureu Özdemir, Nurdan Kırımlioğlu**

10.00-10.20 Ortaçağ Tıbbında Büyücü-Bilge Kadınların Katledilmesi Hakkında Bir İnceleme. **Melike Tuğba Türkmen**

10.20-10.40 Safiye Ali ve Küçük Çocuklar Muayenehanesi ve Süt Damlası Adlı Eserine Bir Bakış. **Nesrin Çobanoğlu, Namık Çencen**

09.00-10.40 **6. OTURUM** **(II. Salon)**

Oturum Başkanları: Prof. Dr. İlter Uzel- Prof. Dr. Berna Arda

09.00-09.20 Musavver Malumat Dergisi’nden; Çocukların Sıhhat ve Hayatında Ana ve Babanın Vazifesi. **Fadime Gökçeoğlu Mandal, Funda Gülay Kadioğlu**

09.20-09.40 Müfredat-ı İbn Baytar Tercümelerinde Türkçe Bitki Adları. **Mustafa Yavuz, Elif Gültekin**

09.40-10.00 Mehmed b. Ali’nin “*Tercüme-i Cedîde fi’l-Havâssi’l- Müfredede*” Adlı Eserine Dair Yeni Bir Değerlendirme. **Esra Aksoy**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

10.00-10.20 Tıp İlminin Rehberliğinde Cinsiyet Tayini: *Mesâ'il-i Hafiyye-i Sıhhiyyeden Kız mı Oğlan mı?* **Ahmet Gökso, Elif Parlayan**

10.20-10.40 “Verem Kabil-i Şifadır”: Kilisli Rifat’ın Tüberküloza Yaklaşımı. **Ceren Gülser İlihan Rasimoğlu**

10.40-11.00 ARA

11.00-12.40 **7. OTURUM** (I. Salon)

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Sarper YILMAZ, Doç. Dr. Nurdan Kırımlioğlu

11.00-11.20 Dr. İlhami Faydagör (1910 –1986): Yaşamı ve Yaşattıkları. **Şeref Etker, Gülten Dinç**

11.20-11.40 “O zamanlar bizim buralar” Fenni Sünnetçi Hüseyin Güven’in Hayatı ve Hatıraları. **Fatih Artvinli**

11.40-12.00 İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Eczacı Okulu’ndan İÜ Eczacılık Fakültesi’ne: Prof. Dr. Ecz. Kim. Sarım Hüsnü Çelebioğlu (1897-1982) **Abdülkerim Alpınar, Oya Dağlar Macar**

12.00-12.20 Osmanlı İmparatorluğu’nda Latin Kökenli Doktorlar: Timoni Ailesi. **Kadriye Topal Doğan**

12.20-12.40 Dr. Arhangelos Gavril’in (1856/57-1917) 1913 Nevşehir Salnamesinde Yer Alan Halk Sağlığı ile İlgili Yazıları Üzerine Bir Değerlendirme. **Ömür Şaylıgil**

11.00-12.40 **8. OTURUM** (II. Salon)

Oturum Başkanları: Doç. Dr. Hülya Öztürk- Dr. Öğr. Üyesi Özgür Kuş

11.00-11.20 Tavas’ın En Eski Hekimlerinden Süreyya Çiloğlu. **Mehmet Demirci, Sibel Öner Yalçın, Ceren Koçoğlu**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ

Bilecik, 5-8 Haziran 2024

- 11.20-11.40** Türkiye’de Psikanalitik Psikoterapinin Öncüsü: Psikiyatrist Prof. Dr. M. Orhan Öztürk’ün Ardından (1926-2023). **Müge Demir, Mukadder Gün**
- 11.40-12.00** Abdullah Cevdet’in Tabipliği ve Türk Tıp Tarihi Literatürüne Katkıları. **Ali Okumuş**
- 12.00-12.20** Prof. Dr. Nusret H. Fişek’in Tıp Tarihindeki Yeri ve Önemi. **Habib Sarıkaya**
- 12.20-12.40** Tıp Dünyasının Hezarfen Âlimi: Dr. Abdullah Bey. **Dilara Uslu**

12.40-13.50 ÖĞLE YEMEĞİ

13.50-15.10 9. OTURUM (I. Salon)

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Selim Kadioğlu- Prof. Dr. Nesrin Çobanoğlu

13.50-14.10 Modern Zamanların İlaç Mabedi: ABD Gıda ve İlaç Dairesi (FDA)’nin Kurumsal Tarihi. **Cemal Hüseyin Güvercin**

14.10-14.30 Bahriye Salnamelerinde (1890-1926) Sağlık Teşkilatının İncelenmesi. **Eda Gülşen Gömleksiz**

14.30-14.50 Seydibeşir Esir Kampı ve Gözleri Kör Olan Türk Askerleri. **Mesut Güvenbaş**

14.50-15.10 Şerefeddin Sabuncuoğlu’nun “*Cerrâhiyetü’l-Hâniyye*” ve Roger Frugardi’nin “*Practica Chirurgiae*” Adlı Eserlerindeki Minyatürlerin Karşılaştırılması. **Serap Yılmaz, Funda Gülay Kadioğlu**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

13.50-15.10 **10. OTURUM** **(II. Salon)**

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Gülbin Özçelikay - Doç. Dr. Funda Gülay Kadioğlu

13.50-14.10 Ebū'l-Ḳāsim Ḥalef b. 'Abbās ez-Zehrāvī (936-1013)'nin *Kitābu't-taṣrīf li-men 'aceze 'ani't-te'lif* Adlı Eserinde Yaşlılık Tedbiri Üzerine. **Özgür Kuş, Ahmet Acıduman**

14.10-14.30 Hekim Dāvūd Bin Ömer El-Antākī'nin Üç Farklı Eserinde Uyuz ve Tedavisi. **Sadık Nazik**

14.30-14.50 Al-Zehrawi ve Dakriyosistorinostomi Operasyonu. **M. Yaser Zakkour**

14.50-15.10 Osmanlı Tıbbına Önemli Katkıları Olan Seyyid İsmail Cürcânî'nin *Huffey Alâ'î* Adlı Eserindeki Kadın Hastalıkları Bahsinin Osmanlı Tıp Yazmaları ile Karşılaştırılması. **Nazlı Yücesoy Polat**

15.10-15.30 ARA

15.30-17.10 **11. OTURUM** **(I. Salon)**

Oturum Başkanları: Doç. Dr. Fatih Artvinli- Dr. Öğr. Üyesi Ayten Arıkan

15.30-15.50 Türk Tıp Tarihindeki Bütüncül Sağlık Yaklaşımları ile Şifa Sağlama Örnekleri. **Funda Eldemir**

15.50-16.10 Adana'da Sımkçı Bir Çift. **Berrin Günçe Yeşilyurt, Selim Kadioğlu**

16.10-16.30 Tıp Tarihi Tıp Folkloru ve Kültürümüzde Kül. **Müjgan Üçer**

16.30-16.50 Bergama Kozak Yaylası ve Gaziantep Yöresinde Geleneksel Sünnet Derisi Uygulamaları. **Uğurȯl Barlas**

16.50-17.10 Bilecik'te Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler. **Narin Sadıkoğlu**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

17.10-17.30 Ortaçağda Zehirlere Karşı Bir Panzehir: Bezoar (Bazehr).
Mehmet Kavak

15.30-17.50 POSTER OTURUMU (II. Salon)

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Serap Şahinoğlu-Dr. Öğr. Üyesi Atilla Özgür

15.30 Sağlık Tematik Bir Üniversite: Lokman Hekim Üniversitesi.
Ayşenur Çağ, Gülbin Özçelikay

15.40 “İsna Aşer Retucunun Seriri ve Radyolojik Mütalaasına Bir Yardım” Dr. Saâda Emin Kâatçılar’ın *Contribution à l’étude clinique et radiologique des diverticules du duodenum* Başlıklı Tezinin Önemi ve (Yayımlanmamış) Bir Çevirisi Üzerine.
Şeref Etker

15.50 Darülfunun-ı Osmani Tıp Fakültesi Teavün ve Tasarruf Sanduğu (1330/1914). **Şeref Etker**

16.00 Dr. İōannēs N. Vegklidēs, Oikogeneiakī Iatrikī Egkyklopaideia (c. 1922): İstanbul’da Yayımlanmış Yunanca Bir Tıp Ansiklopedisinin Gözden Geçirilmesi. **Şeref Etker**

16.10 Kent fizyolojisi. **Mevlüt Yaprak**

16.20 Bir Tıp Fakültesinin Kuruluşu: Bilecik Şeyh Edebalı Üniversitesi.
Şükrü Beydemir, Mahmut Baykan, Rıza Dundar, Erhan Şahin, Cüneyt Çağlayan, Oğuz Gürcan

16.30 Tükürük, Hokka ve Hijyen: Tüberküloz Tarihinde Tükürük Hokkasının Yeri. **Hüseyin Erkut Söğüt, Hilal Arı, Ayşenur Daldaban Berberoğlu, Serap Şahinoğlu**

16.40 Mümtaz Bahri Koru; Konya Veremle Savaş Derneği’nin İz Bırakan Kurucusu. **Berna Erayman, Serap Şahinoğlu**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ

Bilecik, 5-8 Haziran 2024

- 16.50 Çocuk Hekimliğine Adanmış Bir Ömür: Dr. Sami Ulus. **F. Zehra Öztekin Çelebi, Serap Şahinoğlu**
- 17.00 Prof. Dr. Mekin Tanker'in Eczacılık Mesleğine Katkıları. **Busenaz Deli, Gülbin Özçelikay**
- 17.10 Cumhuriyetin Onuncu Yılına Armağan Edilen Bir Sağlık Almanacağı: "Sağlık ve Mektep". **Berna Erayman, Rifat Bülbül**
- 17.20 Anadolu Tıp Tarihinde Müzik Terapi. **Fatma Ulu**
- 20.00 **GALA YEMEĞİ**

7 HAZİRAN 2024, CUMA (III. GÜN)

09.00-10.40 12. OTURUM (I. Salon)

Oturum Başkanları: **Doç. Dr. Mukadder Gün- Dr. Öğr. Üyesi Müge Demir**

09.00-09.20 Tıbbi Radyoloji Biliminde Opak Madde Kullanımı ile İlgili Türk Tarihinden Örnekler. **Eray Serdar Yurdakul, Fatih Namal**

09.20-09.40 Bir Tıp Öğrencisi Olarak Feridun Nafiz Uzluk'un Beşinci Tababet-i Akliye ve Asabiye Cemiyeti Kongresi Üzerine İzlenimleri. **Abdullah Yıldız, Ayşe Kurtoğlu**

09.40-10.00 Nusret Fişek Halk Sağlığı Hizmet Ödülü ve Dr. Ratip Kazancıgil. **Nilüfer Gökçe**

10.00-10.20 Türkiye'de Tıp Tarihi Eğitiminin Geçmişi ve Güncel Durumu. **Gamze Özbek Güven, Şerife Yılmaz**

10.20-10.40 Bir Postmortem ve "Chimico-Légal" Raporu (İstanbul, 20 Mart 1905): İrdeleme ve Değınmeler. **Şeref Etker**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

09.00-10.40 **13. OTURUM** **(II. Salon)**

Oturum Başkanları: Doç. Dr. Gülsüm Önal- Dr. Öğr. Üyesi Gülkızılcıca Yürür

09.00-09.20 Tanrıların Gazabı: Hititlerde Ruhsal Hastalıklar. **Gülgüney Masalçı Şahin**

09.20-09.40 Plutarkhos'un De Tuenda Sanitate Praecepta/Υγιεινὰ Παραγγέλματα (Sağlığın Korunması Üzerine Tavsiyeler) Adlı Eseri: Tıp Tarihi Bağlamında Bir İnceleme. **Nuray Yaşar Soydan, Berna Arda**

09.40-10.00 *Kaḍāyā Ebuḱrāt fī 'alāmāti 'l-mevt* (Ölümün Belirtileri Hakkında Hippokrates'in Hükümleri) Türkçeye Çevrildi mi? *'Alā'im-i Cerrahīn ve Terceme-i Hulāşa fī fenni 'l-cirāhe* Nüshaları ile Sınırlı Bir Çalışma. **Ahmet Aciduman**

10.00-10.20 Antikçağda Roma Ordusu: Askerî Tıp Üzerine Bir Değerlendirme. **Alican Doğan**

10.20-10.40 Sağlıkla İlgili Mesleklerde Yılan Sembolü. **Sevgi Şar**

10.40-11.00 ARA

11.00-12.20 **14. OTURUM** **(I. Salon)**

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Sevgi Şar- Dr. Öğr. Üyesi Arif. Hüdayi Köken

11.00-11.20 Anadolu'da Men Kültü ve Tıp Tarihi Açısından Önemi. **Fatma Keskin**

11.20-11.40 Tarihin Sıfır Noktasından Tıp Tarihine Yansımalar. **Şerife Yılmaz, Gamze Özbek Güven**

11.40-12.00 Joseph Kuhn-Régnier'nin Antik Tıp İllüstrasyonları. **Selim Kadioğlu, Gülay Halidi**

12.00-12.20 Psikodrama ve Tarihsel Süreçte Gelişimi. **Nihal Durmaz**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

11.00-12.20

15. OTURUM

(II. Salon)

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Oya Dağlar Macar- Doç. Dr. Fatma Özlen

11.00-11.20 Türkiye Bilimler Akademisi: Kuruluşundan Başkanlarına.
Hülya Öztürk

11.20-11.40 Bir Alman Doktorun Gözünden Birinci Dünya Savaşında
Osmanlı Cepheleeri. **Galip Varoğlu**

11.40-12.00 *Association des Pharmaciens Étrangers* (Yabancı Eczacılar
Birliği): Eczacıların Bir Meslek Derneği Kurma Girişimi.
Eyüp Talha Kocacık

12.00-12.20 Fernel'in Fizyolojisi. **Mevlüt Yaprak**

12.20-13.30 ÖĞLE YEMEĞİ

13.30-15.10

16. OTURUM

(I. Salon)

**Oturum Başkanları: Prof. Dr. Murat Civaner- Dr. Öğr. Üyesi Gamze
Özbek Güven**

13.30-13.50 İzmir Yamanlar Sanatoryumu Üzerine Tarihsel Bir İnceleme.
Kemal Açıkel

13.50-14.10 Bursa Kirazlıyayla Sanatoryumu: Kuruluşundan Günümüze
Evrimi. **Ayşe Nur Sonkur Efe**

14.10-14.30 Protestan Misyonerlerinin Osmanlı İmparatorluğu'nda Tıbbi
Misyonerlik Çalışmaları ve Mardin Amerikan Hastanesi.
Oya Dağlar Macar

14.30-14.50 Gülhane Seririyat Hastanesinden Bugüne Ankara Gülhane Eğitim
ve Araştırma Hastanesi. **Elif Avaner, Nuray Güneş**

14.50-15.10 Balıkesir'in İlk Hastaneleri: Gureba Hastanesi ve Doktor Reşit
Bey (Memleket) Hastanesi. **İrem Naz Aydın, Betül Bakır**

XV. TÜRK TIP TARİHİ KONGRESİ
Bilecik, 5-8 Haziran 2024

13.30-15.10

17. OTURUM

(II. Salon)

Oturum Başkanları: Prof. Dr. Ömür Şaylıgil- Dr. Öğr. Üyesi Şerife Yılmaz

13.30-13.50 Veteriner Hekimliği Tarihi Müzesi ve Uluslararası Müzeler Gününe Özel Müze Eğitimi. **Pınar Ece Güvenç**

13.50-14.10 *Rehnuḡma-yı Tabib-i Kānūnī*'de Veteriner Hekimliği Konuları. **Atilla Özgür**

14.10-14.30 Osmanlı Modern Tıp Eğitiminde İlm-i Hayvanāt-ı Tıbbi Kitaplarını Anlamak. **Ahmet Göksu, Yasemin Biçer**

14.30-14.50 Dr. Abdülkadir Noyan'ın "*Kıtaat-ı Askeriyeye Su Tedariki- Vakt-i Hazar ve Seferde*" Adlı Eserine Dair Bir İnceleme. **Fatma Özlen, Berna Arda**

14.50-15.10 Osmanlı Şer'iyye Sicillerinde Tıbbi Hatalarla İlgili Kayıtlar. **Mustafa Alpgiray Söylemez, Nuran Ünaler, Ramazan Güneşer, Nurdan Kırımlioğlu**

15.20-16.00

KAPANIŞ OTURUMU

(Ortak Oturum, I. Salon)

8 Haziran 2024, CUMARTESİ (IV. GÜN)

09.00-16.00 SÖĞÜT GEZİSİ

